

РЕШЕНИЕ

№ 40980

гр. София, 21.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 85 състав, в
публично заседание на 21.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Биляна Икономова

при участието на секретаря Наталия Дринова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **1231** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ във връзка чл. 203, ал. 3 от АПК.

Образувано е по искова молба с вх. № 3412/30.01.2026 г. по описа на Административен съд София-град, подадена от Сдружение „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА МЛЕКОПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ“, ЕИК[ЕИК], като се иска Върховен административен съд на Република Б. да бъде осъден да заплати обезщетение в размер на 1 163 030,53 лева /594 648,07 евро/ за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, представляващи неприспаднат данъчен кредит в размер на 763 380,49 лева /390 310,25 евро/ и лихва в размер на 341 546,50 лева /174 629,95 евро/, посочени в ревизионен акт № Р-22220418003468-091-001 от 21.05.2019 г., издаден от органи по приходите при Териториална дирекция на Национална агенция по приходите – С., и разноси по обжалването на последния в размер на 58 103,54 лева /29 707,87 евро/, ведно със законната лихва от датата на издаване на ревизионния акт – 21.05.2019 г., до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба подробно е описана фактическата обстановка. Посочва се, че през ревизирания период задълженото лице е получател по доставки на услуги по чл. 82, ал. 2- ал. 5 Закона за данък върху добавената стойност /ЗДДС/, включващи организиране на събития, рекламни публикации в пресата и списанията в Б., продуктови дегустации на млечни продукти, пътни разходи, настаняване и предоставяне на щандове при изложения, които услуги били свързани с проведени събития по програми „Промоция на млечни продукти в трети страни /Р. и Б./“ с участие на сдружението от доставчици, установени на територията на ЕС - Г., Н. и Г.. За същия период сдружението било получило финансиране чрез Държавен фонд „Земеделие“ /ДФЗ/ по различни

програми, по договори с предмет „Промоция на млечни продукти в трети страни /Р., Б./, по схемата „Помощ за участие в изложения“. В хода на ревизията било установено, че за доставките на услуги – организация на изложения в чужбина, сдружението е упражнило право на данъчен кредит, като получените услуги не били използвани за осъществяване на облагаеми доставки от сдружението. Поради липсата на облагаеми разходи те не можело да се включат в цената на доставяните облагаеми стоки или услуги, като разходите били свързани с изпълнение на идеалните цели на сдружението, а не – с независима стопанска дейност. Твърди се, че във всички решения, макар и всяка инстанция да излага различни мотиви, не се разглежда действителният правен проблем, а именно - колизията между относимите разпоредби на ДОПК и ЗДДС с приложимите в случая членове 16, 26 и 75 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност /Директива 2006/112/ЕО, Директивата/. В окончателното си решение № 12084 от 11.11.2024 г. по адм. д. № 6428/2024 г., с което е оставено в сила решение по адм. дело № 4683/2022 г. по описа на Административен съд София – град, с което е отхвърлена жалбата на сдружението срещу цитирания РА, Върховният административен съд бил приел, че доставките са безвъзмездни и съобразно правилата на ЗДДС не създавали право на данъчен кредит. Независимо от задължението си да прилага ЗДДС в светлината на Директива 2006/112/ЕО, ВАС не бил приложил нейните разпоредби. Твърди се, че са налице предпоставките за ангажиране отговорността на държавата за обезщетяване на вреди, причинени от нарушение на правото на ЕС: нарушената правна норма от правото на ЕС да предоставя права частноправни субекти; нарушението да е достатъчно съществено; да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпените вреди. Направен е анализ на чл. 16, чл. 26 и чл. 75 от Директива 2006/112/ЕО и чл. 44, чл. 69 и чл. 70 от ЗДДС, като се сочи очевидното противоречие между тях, тъй като правото на ЕС допускало подобни безвъзмездни доставки да бъдат облагаеми и подлежащи на упражняване правото на данъчен кредит, докато националното изрично отричало тази възможност. В подкрепа на твърдението си цитира практика на СЕС и прави извод, че с оглед на прилагането на принципа на данъчен неутралитет и установяването на правото на приспадане на данъчен кредит като основно икономическо право на данъчно задължените лица правото на ЕС давало напълно различен статут на доставките, които са на по-ниска стойност или без стойност, когато имат своята икономическа логика, приравнявайки ги с възмездни, облагаеми и съответно даващи право на приспадане доставки. Твърди се, че разпоредбите на Директивата не са транспонирани в ЗДДС в пряко противоречие с принципа на лоялно сътрудничество по чл. 4, § 3 ДЕС и на задължението на държавите членки да постигнат целения с Директивата резултат, установено в чл. 288, ал. 3 ДФЕС. ВАС бил нарушил чл. 16, чл. 26 и чл. 75 от Директива 2006/112/ЕО - налице била първата предпоставка за ангажиране отговорността на държавата. Направен е анализ от ищеца, като предвид решението по делото Köbler се сочи, че ВАС неправилно, в явно нарушение на правото на ЕС, е приел наличието на безвъзмездна доставка на услуги от сдружението към неговите членове. Допълва, че ако ВАС е имал съмнение относно действителния смисъл на разпоредбите на Директивата е следвало да отправи преюдициално запитване пред СЕС, като подобна необходимост въобще не била обсъдена, въпреки че Директивата определяла всички лични, вътрешни и безвъзмездни доставки в сходни случаи като облагаеми. Заявява също, че с потвърдения РА е извършена корекция на приспаднатия пълен данъчен кредит за всички данъчни периоди и са установени задължения за довносяне и лихви за просрочие, като ако ВАС бил приложил правото на ЕС, сдружението нямало да понесе вреди, изразяващи се коригирания пълен данъчен кредит и породените задължения за главница и лихви. Тези вреди били имуществени от вида на претърпените загуби, били действителни и сигурни. Били налице всички

предпоставки за ангажиране отговорността на държавата, поради което моли да бъде осъден ВАС за заплащане на обезщетение в посочената по-горе сума, законната лихва и разноските по делото. Депозирано е становище по отговора на исковата молба. Аргументира се твърдение, че ответникът е допуснал смешение на фигурите на освободена доставка, безвъзмездна доставка, данъчна основа, доставка за цели, различни от икономическата цел на лицето. Посочени били текстове на чл. 6 от ЗДДС, които не транспонирали точно Директивата, те представлявали специфичен случай и нямали нищо общо с редакцията си към момента на осъществяването на фактите, когато разглежданата хипотеза дори е изрично изключена /чл.6, ал. 4/. Приложените от ВАС разпоредби на чл. 44 и особено на чл. 70 ЗДДС в действащата им редакция ясно, категорично и безалтернативно ограничавали безвъзмездните доставки от право на данъчен кредит, докато по същия ясен начин Директивата ги разрешавала. Именно това била и причината ВАС да се произнесе във вреда на сдружението. Изложени били и съображения относно наличие на транспонирани текстове в чл. 27 от ЗДДС, но тези разпоредби нямали никаква връзка с разглеждания случай. Оспорва се тезата, че ищецът доброволно се е съгласил да не получава данъчен кредит, макар и да му се полага, с което по негова вина е отпаднало правото му. Твърди се, че от основното дело и съдебните решения бил безспорен размерът на отказания данъчен кредит, така че ако съдът се е произнесъл в нарушение на правото на ЕС и не е отправил преюдициално запитване, очевидно е причинил посочената вреда в причинна връзка с твърдяното нарушение. Счита също, че разноските по делата били очевидна последица от отхвърлянето на претенциите на сдружението, поради което те съставлявали съставна част на причинената вреда. Обективизирано в писменото становище е искане за отправяне на преюдициално запитване по формулирани въпроси.

В допълнителна молба е уточнена исковата претенция, вкл. и в частта, обуславяща кой е пасивно легитимиран по иска.

В открито съдебно заседание ищецът - Сдружение „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА МЛЕКОПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ“, редовно уведомен, чрез процесуалния си представил, поддържа иска и моли да бъде уважен, като бъде осъден ВАС да заплати претендираното обезщетение в посочения размер ведно със законната лихва върху главницата до окончателното изплащане на сумата. Били доказани предпоставките за ангажиране на извъндоговорната отговорност на държавата за вредите, причинени от ВАС. Претендира разноски по списък.

Ответникът – Върховен административен съд, редовно уведомен, не изпраща представител.

В писмен отговор мотивира становище за неоснователност на иска, като твърди липсата на елементите на фактическия състав на отговорността. Сочи, че не били налице нарушения на съюзна норма, предоставяща права на частноправни субекти. Нормата на чл. 6, ал. 3, т. 2 от ЗДДС транспонирала чл. 16 от Директива 2006/112/ЕО, тази на чл. 26 - чл. 27, ал. 2 и ал. 3 от Директива 2006/112/ЕО, като при определяне на облагаемата стойност бил съобразен чл. 75 ЗДДС. Анализирало е също какво представлява съществено нарушение на правото на ЕС. Посочено е, че съгласно сключенияте между сдружението-ищец и неговите членове договори не се дължи заплащане на цените на услугите, доколкото сдружението извършвало разплащанията на направените разходи с обществени средства, осигурени му целево като държавна помощ в съответствие със сключенияте договори между него и ДФЗ. Сключенияте писмени договори между сдружението и членовете на сдружението по повод участието им в изложения, финансирани от ДФЗ по схемата „Помощ за участие в изложения“, обосновавали безвъзмездния характер на доставените услуги от сдружението към неговите членове - участници в изложенията. Предвид чл. 70, ал. 1, т. 2 от ЗДДС за сдружението не възниквало право на данъчен кредит за разходите, направени във връзка с организиране на изложенията в трети страни, формирани по фактурите,

издадени от Ekonomotechniki LTD към ревизираното лице. Разходите са поети за сметка на ищеца и са включени в себестойността на получените услуги по този възмезден договор, което не представлявало крайно потребление по смисъла на чл. 16 от Директива 2006/112/ЕО. Оспорва настъпването на вреди, които са действителни и сигурни съответно – доказани. Относно претенцията за присъждане на обезщетение, представляващо направени разноски в производството по обжалване на ревизионен акт по съдебен ред, ответникът отбелязва, че те не представляват права на частноправните субекти, свързани и произтичащи от разпоредби на правото на ЕС. Твърди се, че поради липсата на неправомерност не можело да се говори за причинна връзка между нарушение и вреда. Моли искът да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан. Претендира разноски по списък – юрисконсултско възнаграждение. Прави също възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, претендирано от ищеца.

Постъпило е писмено становище относно недопустимостта на иска и липсата на основание за отправяне на преюдициално запитване. Доколкото се твърдяло, че претендираните от ищеца вреди произтичали от неправилно транспониране на Директива 2006/112/ЕО, а именно – от законодателна дейност на Народното събрание на Република Б., ВАС не представлявал легитимен ответник. Поддържа становището за недопустимост на исковата молба и поради съдържащото се в нея искане за преразглеждане на съдебния спор. Въпреки изричното заявление за обратното направените искания в цялост се отнасяли до правилността на постановения съдебен акт, като извършването на преценка за материалноправната законосъобразност на акта в настоящото производство било недопустимо.

Представителят на Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, заявява, че било основателно възражението на ответника относно пасивната легитимация. Дава заключение за недоказаност на предявения иск и моли да бъде отхвърлен. При основателност на иска моли да бъде намален размерът на претендираното обезщетение.

Административен съд София-град, Първо отделение, 85-и състав, след като се запозна с твърденията на страните и събрания доказателствен материал, установи следното от фактическа страна:

Предмет на съдебен контрол в производството пред АССГ, по адм. дело № 4683/2022 г., е РА № Р-22220418003468-091-001 от 21.05.2019 г., издаден от органи по приходите при ТД на НАП - С., потвърден с решение № 1334 от 02.08.2019 г. на директора на дирекция ОДОП – С..

С РА на ревизираното лице - Сдружение „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА МЛЕКОПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ“, ЕИК[ЕИК], юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано за целите на ДДС, са определени допълнително задължения по ЗДДС за данъчни периоди от м. 09.2013 г. до м. 02.2018 г. в общ размер на 763 380,49 лева по получени услуги, представляващи доставки, свързани с проведени събития по програми „Промоция на млечните продукти в трети страни /Р. и Б./, и лихви за забава в общ размер на 341 546,50 лева, в резултат от отказано право на данъчен кредит и в резултат от определен частичен данъчен кредит за получени доставки на стоки и услуги, които сдружението е използвало за извършване както на освободени, така и на облагаеми доставки по смисъла на ЗДДС, съгласно разпоредбите на чл. 73 от ЗДДС за всички от ревизираните данъчни периоди, с изключение на периодите от м. 01.2013 г. до м. 08.2013 г.

Посочва се, че ревизираното лице е декларирало облагаеми доставки на услуги по организация на томболи и самозалепващи стикери към няколко дружества – негови клиенти. Органите по приходите са констатирали, че сдружението е сключило договори с членовете, съгласно които в качеството си на изпълнител извършва организиране на участия в изложения и други насърчителни мероприятия на различни територии, провеждани с цел търговия на млечни продукти. Възложителите по договорите /членовете на сдружението/ не дължали заплащане на

цените на услугите, тъй като изпълнителят извършвал разплащанията по възникналите разходи с обществени средства, осигурени му целево като държавна помощ в съответствие със сключените договори между него и ДФЗ. Установено е, че финансирането за ревизирия период е формирано от членски внос, внасян от членовете на сдружението, и финансиране от ДФЗ по схемата „Помощ за участие в изложения“, съгласно сключен договор № 4/28.02.2012 г., с предмет - „Промоция на млечни продукти в трети страни /Р., Б./“.

В съответствие със сключения договор с ДФЗ сдружението е получило доставки на услуги по чл. 82, ал. 2 - ал. 5 от ЗДДС - организиране на събития, публикуване на рекламни публикации в пресата и списанията в Б., организиране на продуктови дегустации на млечни продукти, пътни разходи и настаняване, организиране по предоставяне на щандове при изложения, презентация на млечни продукти, публикуване на реклами, които услуги са свързани с проведени събития по програма „Промоция на млечни продукти в трети страни“ /Р. и Б./. Доставчици на тези услуги са дружества, установени на територията на ЕС - Г., Н. и Г.. Сдружението, като получател на посочените услуги, свързани с организацията на изложения за млекопреработвателите в чужбина, е издало протоколи на основание чл. 117 от ЗДДС и е начислило ДДС в размер на 718 640,75 лева, като данъкът е посочен на отделен ред и протоколите са включени в дневниците за продажби и дневниците за покупки, справка-декларацията по чл. 125 при определяне на резултата за съответния данъчен период. Сдружението е упражнило право на приспадане на данъчен кредит по получените доставки на услуги по чл. 82, ал. 2 от ЗДДС.

По отношение на фактурите, имащи за предмет услуги, свързани с организацията на изложения за млекопреработвателите в чужбина и др., не е установено, при преглед на данните в подадените от сдружението справки-декларации, както и от събраните в хода на ревизионното производство писмени доказателства, получените услуги да са използвани за осъществяване на облагаеми доставки от ревизираното лице. При липсата на осъществени от сдружението облагаеми доставки на услуги от същия вид е прието, че няма как процесните разходи да са включени в цената на последващи облагаеми доставки на услуги.

Посочено е също, че органите по приходите са изложили съображения, че за процесните доставки не може да се приспадне и частичен данъчен кредит, тъй като е доказано, че тези разходи са свързани с изпълнение целите на сдружението - организация на изложенията за млекопреработвателите в чужбина, т.е. не представляват елементи, формиращи цената на стоките или услугите, които жалбоподателят доставя едновременно по облагаеми доставки в рамките на икономическата си дейност и по необлагаеми доставки или дейности, които поради неикономическия си характер не попадат в обхвата на регулиране от ЗДДС.

Не се спори от страните в производството пред АСГ, по адм. дело № 4683/2022 г., че за ревизирия период сдружението е декларирало като освободени доставки, представляващи платения членски внос от участниците в сдружението, така и облагаеми доставки със ставка 20 на сто върху стойността на услуги, предоставени на своите членове - организиране на томбола, самозалепващи стикери, хигиенизиране и др., отчетени като приходи по кредита на сметка 703 в неговото счетоводство. Направен е извод, че сдружението не е следвало да ползва право на пълен данъчен кредит, поради което е извършена и корекция, като са обсъдени разпоредбите на чл. 73, ал. 1 и чл. 44, ал. 1, т. 3 ЗДДС.

Относно сключените писмени договори между сдружението и членовете на сдружението по повод участието им в изложения, финансирани от ДФЗ по схемата „Помощ за участие в изложения“ същите имали безвъзмезден характер, поради което за сдружението нямало да възникне право на данъчен кредит за разходите, направени във връзка с организиране на изложенията в трети страни /Р. и Б./, формирани по фактурите, издадени от гръцкото дружество

Ekonomotechniki LTD към ревизираното лице. Приет е за неоснователен доводът, че възмездността се изразява в заплащане на членски внос.

По тези съображения с решение № 1701/15.03.2024 г. по адм. дело № 4683/2022 г. по описа на Административен съд София-град е отхвърлена жалбата на сдружението срещу РА. С решение № 12084/11.11.2024 г. по адм. дело № 6428/2024 г. Върховният административен съд е оставил в сила решението на Административен съд София-град.

Административен съд София-град. Първо отделение. 85-и състав. след като се запозна с твърденията на страните и представителя на СГП въз основа на установената фактическа обстановка, **формира следните правни изводи:**

Искът е **допустим**.

Подаден е от лице с активна процесуална легитимация, което твърди, че е претърпяло имуществени вреди, и е насочен срещу пасивно легитимирано лице - ВАС, от чиято правораздавателна дейност се твърди, че са причинени имуществените вреди /чл. 128, ал. 1, т. 6 във връзка с чл. 203, ал. 3 АПК във връзка с чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ.

Що се отнася до възражението на ответника за липсата на пасивна легитимация, същото е неоснователно, не само поради приложимия принцип на диспозитивното начало, съгласно който съдът е обвързан с отправеното от сезиращия го субект искане – какъв е неговият предмет и лицето, което се твърди, че е причинило вреди и като такова следвало да обезщети търпящия вредите, но и поради факта, че от изложените от ищеца факти и искането му, отправено до съда, ясно се установява, че вредите се търпят именно от правораздавателна дейност на ВАС, не и от законодателна дейност.

Разгледан по същество, искът е **НЕОСНОВАТЕЛЕН**.

1. Съгласно съдебната практика на СЕС и на българските съдилища, за да бъде ангажирана отговорността на държавата за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, се изисква кумулативното наличие на следните четири предпоставки: 1. нарушената съюзна правна норма да има за предмет предоставянето на субективни права на частноправен субект; 2. нарушението на правната норма да бъде достатъчно съществено; 3. претърпяна от частноправния субект вреда; 4. наличие на пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и претърпяната вреда. Отсъствието на която да е от тези предпоставки обуславя извод за отхвърляне на иска.

2. Цитираните от ищеца като нарушени чл. 16, чл. 26 и чл. 75 от Директива 2006/112/ЕО предоставят субективни права на данъчнозадължените лица.

Чл. 16 от Директива 2006/112/ЕО гласи следното: „употребата от данъчнозадължено лице на стоки, представляващи част от неговите стопански активи, за лични нужди или за нуждите на персонала му, или безвъзмездното разпореждане с такива стоки, или по-общо тяхната употреба за цели извън предмета на стопанската дейност на лицето, когато дължимият ДДС за тези стоки или техни съставни части е подлежал изцяло или частично на приспадане, се третира като възмездна доставка на стоки. Употребата на стоки за стопански цели обаче, като мостри или подаръци с малка стойност, не се третира като възмездна доставка на стоки“.

След запознаване с различните редакции на чл. 6, ал. 3, т. 1 и т. 2 ЗДДС се формира извод, че за възмездна доставка на стока за целите на този закон се смята: 1. отделянето или предоставянето на стоката за лично ползване или употреба на данъчно задълженото физическо лице, на собственика, на неговите работници и служители или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице и при условие че при производството, вноса или придобиването ѝ е приспаднал изцяло или частично данъчен кредит; 2. безвъзмездното прехвърляне на собственост или друго вещно право върху стоката на трети лица, когато при

производството, вноса или придобиването ѝ е приспаднал изцяло или частично данъчен кредит; като и в двата случая впоследствие е включено и обстоятелството при приспаднал данъчен кредит пропорционално на степента на използване за независима икономическа дейност. От възмездните сделки са изключени мострите /чл. 6, ал. 4, т. т. 2 ЗДДС/.

Съгласно чл. 26 от Директива 2006/112/ЕО „1. всяка от следните сделки се третира като възмездна доставка на услуги: а) употребата на стоки, които са част от стопанските активи за лични нужди на данъчнозадълженото лице или за нуждите на неговия персонал, или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето, когато дължимият за тези стоки данък върху добавената стойност подлежи на изцяло или частично приспадане; б) безвъзмездната доставка на услуги, извършена от данъчнозадълженото лице, за негови лични нужди или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето. 2. Държавите-членки могат да дерогират от разпоредбите на параграф 1, при условие че такава дерогация не води до нарушаване на конкуренцията.“.

След запознаване с различните редакции на чл. 9, ал. 3, т. 1 и т. 2 ЗДДС се формира извод, че за възмездна доставка на услуга се приема и: 1. предоставянето на услуга за личните нужди на данъчно задълженото физическо лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице, при извършването на която се използва стока, при производството, вноса или придобиването на която е приспаднал изцяло или частично данъчен кредит; 2. безвъзмездното предоставяне на услуга за лични нужди на данъчно задълженото физическо лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице.

Съгласно чл. 75 от Директива 2006/112/ЕО „по отношение на доставката на услуги, посочена в член 26, когато стоките, представляващи част от активите на стопанска дейност, се използват за лични цели или услугите се извършват безвъзмездно, данъчната основа е пълната себестойност за данъчнозадълженото лице на предоставянето на услугите“.

След запознаване с различните редакции на чл. 27, ал. 2 ЗДДС се установява, че данъчната основа на доставка на услуги по чл. 9, ал. 3, т. 1 и 2 от с. з. е сумата на направените преки разходи, свързани с извършването ѝ.

Обуславя се извод, че сочените като нарушени разпоредби от Директива 2006/112/ЕО са транспонирани в ЗДДС и имат съдържание, което касае възмездния характер на някои стоки и услуги и възникването и обхвата на правото на данъчен кредит.

За пълнота следва да бъде отбелязано, че чл. 16 и чл. 26 от Директива 2006/112/ЕО уреждат правната фикция за облагане на личното ползване или отделянето на стоки/услуги от стопанските активи за нестопански цели като възмездна доставка. Целта на тези норми е да предотвратят неоснователно данъчно предимство за краен потребител в случаите, когато първоначално е бил приспаднал данъчен кредит.

3. По отношение на отказаното право на данъчен кредит:

Спорно е дали в конкретния казус нормите на чл. 16, чл. 26 и чл. 75 от Директива 2006/112/ЕО са нарушени, съответно – ако са нарушени, това достатъчно съществено ли е. В конкретната хипотеза, доколкото се установи транспониране на Директивата, не е основателно твърдението, че вредите се търпят от нетранспонирането ѝ, в който случай винаги ще има достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, а на анализ подлежи дали държавата членка е транспонирила неправилно дадената директива, респ. представлява ли това достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС въз основа на всички релевантни критерии, които са обсъдени в настоящото решение.

Ищецът не сочи в какво точно се изразява нарушението на цитираните разпоредби, нито

мотивираща ясно и категорично становището си, че ответникът е допуснал смешение на фигурите на освободена доставка, безвъзмездна доставка, данъчна основа, доставка за цели, различни от икономическата цел на лицето. Напротив – цели се заобикаляне на силата на присъдено нещо на решението на ВАС, постановено по адм. дело № 6428/2024 г., в което са обсъдени разпоредбите на чл. 70, ал. 1, т. 2 и чл. 69, ал. 1, т. 1 от ЗДДС, като се приема, че е налице безвъзмездна доставка на услуги от сдружението към неговите членове - участници в изложенията, поради което за него нямало да възникне право на данъчен кредит за разходите, направени във връзка с организиране на изложенията в трети страни, формирани по фактурите, издадени от Ekonomotechniki LTD към ревизираното лице. Осочва се, че няма как с получените услуги от Ekonomotechniki LTD сдружението да извърши последващи облагаеми доставки към своите членове, тъй като по договорите с тях услугите са безвъзмездни, а безвъзмездните доставки били извън предметния обхват на ЗДДС. Направените изводи кореспондират изцяло със съдебната практика, а именно – при прилагане на принципа, че когато стоки или услуги са придобити за извършване на безвъзмездни доставки или за дейности, които не съставляват независима икономическа дейност, ДДС върху тези разходи не подлежи на приспадане, тъй като те не обслужват облагаеми доставки. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 70, ал. 1, т. 2 ЗДДС, съгласно която правото на приспадане на данъчен кредит не е налице, независимо че са изпълнени условията на чл. 69 или 74 от с.з., когато стоките или услугите са предназначени за безвъзмездни доставки или по-общо за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице. По смисъла на чл. 26, § 1, б. „б“ от Директивата като възмездна се третира безвъзмездна доставка на услуги, извършена от данъчнозадълженото лице, за негови лични нужди или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето, които хипотези не се доказваха в случая. Не се установи, че доставката на услуги по отношение членовете на сдружението е за негови лични нужди, напротив – същата е насочена именно към икономическата дейност на лицето. Не се доказва и, че ревизираното лице е извършило последващи облагаеми доставки на стоки или услуги, въз основа на които да възникне правото на данъчен кредит, който извод кореспондира и с тълкуването на чл. 168 от Директива 2006/112/ЕО. Когато данъчнозадължено лице придобива стоки или услуги, които са предназначени да бъдат предоставени безвъзмездно на трети лица, без да съществува пряка връзка с последваща облагаема икономическа дейност, правото на приспадане на данъчен кредит по чл. 168 от Директива 2006/112/ЕО, като основен елемент от механизма на ДДС, обезпечаващ принципа на данъчен неутралитет, не възниква. Липсват доказателства, удостоверяващи твърдението на ищеца за приравняване на предоставените доставки на услуги от сдружението с възмездни сделки, за които може да възникне право на данъчен кредит, като този извод не се формира и от цитираната в исковата молба практика на СЕС, доколкото тя касае случаи, различни от процесния.

Всички решения по дела на СЕС C-53/09 и C-55/09 /съединени/; C-528/19; C-505/22; C-207/23, на които ищецът се позовава, са постановени по преюдициални запитвания от национални юрисдикции и тълкуват общностни разпоредби съобразно специфичните въпроси, повдигнати по конкретния правен спор, във връзка с който са отправени, без да са пряко и непосредствено относими към предмета на производството по жалбата на сдружението срещу ревизионния акт, от постановения по което съдебен акт на ВАС се твърди причиняването на имуществените вреди и се иска същите да бъдат обезщетени. В решение № 12084/11.11.2024 г. на ВАС и оставеното с него в сила решение № 1701/15.03.2024 г. на АССГ е прието, че при сключени писмени договори с безвъзмезден характер между сдружението и неговите членове, по повод участието на последните в изложения, финансирани от Държавен фонд „Земеделие“ по схемата „Помощ за участие в изложения“, неоснователно се твърди възмездност, изразяваща се в

заплащане на членски внос. Посочените в подадената искова молба дела на СЕС имат различен предмет. Тази теза е застъпена в решение по адм. дело № 4680/2025 г. по описа на ВАС, 5-членен състав, с което е отхвърлено искането на сдружението за отмяна на влязло в сила решение по адм. дело № 6428/2026 г. на ВАС и оставеното в сила с него решение по адм. дело № 4683/2022 г. на АССГ. „В тази връзка и с цел изчерпателност следва да се отбележи, че решение от 07.10.2010 г. по съединени дела С-53/09 и С-55/09 разглежда данъчните въпроси по програма за лоялни клиенти, даваща възможност за събиране на точки от участващите търговци и замяната им при съответните одобрени търговци срещу подаръци за лоялни клиенти или срещу ваучери за покупка; решение от 16.09.2020 г. по дело С-528/19 е във връзка със строителни работи в полза на община по разширяване на общински път; решение от 5.10.2023 г. по дело С-505/22 третира предоставянето на абонаментен подарък срещу сключването на абонамент за периодични издания, като съпътстваща престация към основната такава; решение от 25.04.2024 г. по дело С-207/23 разглежда данъчното облагане при безвъзмездно прехвърляне на произведената от данъчнозадължено лице топлинна енергия на други данъчнозадължени лица за целите на тяхната икономическа дейност“.

На следващо място, с оглед разпределената доказателствена тежест ищецът не доказва нарушение на правото на ЕС въпреки несъгласието си с крайния резултат от съдебното производство по оспорване на РА. Всички тези доводи, касаещи приложимостта на националното и европейското право в областта на ДДС досежно възмездния характер на някои особени доставки на услуги, е следвало да се изложат в производството по оспорване на РА, доколкото се отнасят до разрешаване на спора от материалноправна страна – налице ли са представките за право на данъчен кредит. В този смисъл съдът в настоящия си състав с протоколно определение остави без уважение искането на ищеца за отправяне на преюдициално запитване, вкл. и предвид, че поставените въпроси не касаят производството по ангажиране отговорност на държавата при вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС.

Според СЕС, при всички положения нарушението на правото на Съюза е достатъчно съществено, когато то е извършено при явно несъобразяване с практиката на Съда в съответната област, каквото твърдение не се излага от ищеца, както и при неизпълнение от националната юрисдикция, чието решение не подлежи на обжалване, на задължението ѝ за отправяне на преюдициално запитване по относим за главния спор въпрос относно тълкуване правото на ЕС, за да предотврати установяването на национална съдебна практика, която не е в съответствие с разпоредбите на правото на ЕС.

Следва да се има предвид, че неотправянето на преюдициално запитване в съдебното производство по оспорване на РА само по себе си не поражда автоматично право на обезщетение за вреди от правораздавателна дейност, а трябва да е обвързано с твърдяното нарушение на норма от правото на ЕС, която като не е приложена, е довела до негативен за сдружението резултат при оспорване на РА, съответно – да се доказва същественият характер на нарушението. Или иначе казано, доводите за неспазване правото на ЕС, вкл. и поради неправилно транспониране на нормите на Директивата, е следвало да бъдат изведени в съдебното производство по оспорване на РА по отношение на материалната му незаконосъобразност. Няма данни подобни възражения да са направени от ищеца /тогава жалбоподател/, нито същият е обективирал искане за отправяне на преюдициално запитване в съдебното производство по оспорване на РА. Нещо повече, като мотив за отправяне на преюдициално запитване е изясняване действителния смисъл на разпоредби на Директивата, касаещи обективното разрешаване на спорове в областта на данъчното законодателство, а не в производствата по обезщетяване. Прави впечатление и, че от ищеца се иска, от една страна, директното прилагане на разпоредби на Директивата, а от друга – тяхното

тълкуване, които искания в конкретното производство по обезщетяване на вреди всъщност се изключват взаимно. Съобразявайки мотивите на решение по адм. дело № 1880/2026 г. на ВАС и разпоредбата на чл. 267 ДФЕС, следва да се има предвид, че когато въпрос, на който се иска да бъде отговорено от СЕС в производство по преюдициално запитване бъде повдигнат пред юрисдикция в държава-членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе. Когато такъв въпрос е повдигнат по висящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда на Европейския съюз. Това на практика означава, че нарушението, извършено от национален съд, чието решение не подлежи на обжалване, състоящо се в неотправяне на преюдициално запитване до Съда на ЕС и в постановяване на акт, който противоречи на правото на ЕС, може да бъде квалифицирано като „явно“, т.е. добавя се още един специфичен критерий за отговорността на държавата за вреди. Видно от съдържанието на чл. 267 ДФЕС нормата не предоставя права на частноправните субекти, поради което евентуалното ѝ нарушение не би могло да обуслови възникване на отговорността по чл. 2в ЗОДОВ, като следва да се допълни и, че дори при сезиране на последната инстанция от страна в производството с въпроси за преюдициално запитване отправянето на такова не абсолютно нейно задължение, вкл. и предвид възможността за преформулиране на въпросите, на които се иска отговор, поставяне на допълнителни или премахване на формулирани от сезиращия субект в съответствие с принципа за служебното начало.

Съгласно практиката на СЕС, за да се определи дали е налице явно нарушение на правото на ЕС, националният съд трябва да отчете степента на яснота и прецизност на нарушеното правило, обхвата на свободата на преценка, извинимия или неизвиним характер на евентуална грешка при прилагане на правото, съобразяването с практиката на СЕС, обстоятелството, че поведението на институцията на ЕС може да е допринесло за бездействие, за приемане или за запазване на национални мерки или практики, които противоречат на правото на Съюза. Отговорността на държавата за постановен съдебен акт обаче не възниква при обикновена грешка при установяването на фактите въз основа на събрания по делото доказателствен материал. Дали конкретните национални правни норми е следвало да не бъдат приложени е суверенна преценка на съда, пред когото се разглежда въпросът за законосъобразността на акта, и която преценка не бива да се осъществява напълно от съда, който разглежда иска по обезщетението, защото обратното би означавало, че в производството за присъждане на обезщетение се повтаря процесът по оспорване на акта, приключил с влязло в сила решение. Въпреки това в производството по чл. 2в ЗОДОВ се дава отговор на въпроса дали фактите, така както същите са установени в хода на ревизията, респ. от съда, правилно са субсумирани под хипотезата на съответната правна норма, или напротив - при това правоприлагане се е стигнало до достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза. Доказателствената тежест е изцяло за ищеца, който в случая не успя да я реализира по начин, по който да убеди съда, че е налице именно втората хипотеза – при правоприлагането да се е стигнало до достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза.

По гореизложените съображения се формира изводът, че Върховният административен съд не е допуснал достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС.

4. Що се отнася до корекцията на данъчен кредит по чл. 73 ЗДДС /освободени доставки, представляващи платения членски внос от участниците в сдружението, така и облагаеми доставки със ставка 20 на сто върху стойността на услуги, предоставени на членове на сдружението/, въпреки че същата е формално оспорена ведно с размера на установеното задължение в производството по оспорване на РА, в което, както е отбелязано в решението по

адм. дело № 6428/2024 г. по описа на ВАС, се концентрира спорният въпрос по отказаното право на данъчен кредит, в хода на настоящото съдебно производство с оглед разпределената доказателствена тежест ищецът не изложи твърдения в какво се изразява същественото нарушение на правото на ЕС при извършване на корекцията на приспаднатия данъчен кредит, нито посочи доказателства или направи доказателствени искания за доказването на подобно твърдение. Доколкото съдът е обвързан с твърденията на ищеца, а същият следва да проведе пълно и главно доказване на предпоставките на отговорността по чл. 2в ЗОДОВ, то не следва да се допълва или изменя неговата воля.

Само за пълнота следва да бъде отбелязано, че се споделя изводът, че платеният от членовете членски внос не представлява насрещна престация за предоставените услуги по изложенията в чужбина. Членският внос към сдружение с нестопанска цел формира общ фонд за постигане на уставните цели и по правило съставлява освободена доставка по чл. 44, ал. 1, т. 3 от ЗДДС /чл. 132, § 1, б. „л“ от Директивата/. В настоящия казус организацията на изложенията е финансирана целево чрез обществени средства по линия на ДФЗ, а договорите с членовете изрично изключват плащане от тяхна страна. Липсата на възмездност е обективен факт, правилно квалифициран от ВАС. Предвид осъществената дейност от ревизираното лице - освободени доставки /членски внос/ или безвъзмездни престирания към неговите членове, се въвежда и корекцията по чл. 73 ЗДДС, конкретно облагаемостта на доставки на услуги към негови членове.

При това се формира извод, че не се доказва и в тази част достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС

5. При констатираната липса на достатъчно съществено нарушение на съюзна норма няма основание да се търси причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и имуществените вреди, чието обезщетяване се иска, както и да се обсъжда размерът им.

При това се формира извод за неоснователност на иска в частта за присъждане на сумата, представляваща неприспаднат, съответно – коригиран, данъчен кредит, ведно със съответните лихви.

6. Заплатените от ищеца съдебни разноски в производствата по оспорване на РА не представляват подлежащи на обезщетяване имуществени вреди по предявен иск за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 2в ЗОДОВ. В решение по адм. дело № 11499/2024 г. по описа на АССГ, оставено в сила с решение по адм. дело № 7237/2025 г. по описа на ВАС, е посочено, позовавайки се на решение от 20.01.2010 г. на СЕС по дело Т-252/07, Т-257/07 и Т-272/07, че „разходите, направени във връзка с производствата по съдебен контрол, които са от компетентност на общностните съдилища, трябва да се считат за обхванати от решенията относно разноските, приети съгласно приложимите за този тип разноски специфични процесуални правила в съдебните актове, с които приключва производството, и от решенията постановени в края на специалните производства, предвидени в случай на оспорване на размера на разноските. Тези производства изключват възможността същите суми или суми, изразходвани за същите цели, да се претендират в рамките на иск, свързан с извъндоговорната отговорност на Общността, включително от страна на лицата, които след като са загубили делото, е трябвало да понесат разноските“.

За пълнота следва да бъде отбелязано и, че претендиращият размер е неправилно уточнен от ищеца, доколкото с определение по адм. дело № 10113/2019 г., влязло в сила, е намален размер на определените разноски на сумата 12 845,73 лева.

7. Предвид акцесорния характер на искането за присъждане на законна лихва върху сумата, представляваща обезщетение, искът и в тази част следва да се отхвърли като неоснователен.

Извод: по изложените съображения искът следва да бъде отхвърлен изцяло като неоснователен.

Разноски:

С оглед изхода от спора, на основание чл. 10, ал. 2 и ал. 4 ЗОДОВ във връзка с чл. 24, изр. второ НЗПП в полза на ответника се дължат разноски в размер на 66.47 евро, представляващи юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран, **Административен съд София-град, Първо отделение, 85-и състав**

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ иска, подаден от Сдружение „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА МЛЕКОПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ“, ЕИК[ЕИК], срещу Върховен административен съд на Република Б. за присъждане на обезщетение в общ размер на 594 648,07 евро /1 163 030,53 лева/ за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз при постановяване на решение № 12084/11.11.2024 г. по адм. дело № 6428/2024 г. по описа на Върховен административен съд на Република Б., представляващи установени задължения по ЗДДС /отказано право на данъчен кредит и корекция на ползван пълен данъчен кредит/ в размер на 390 310,25 евро /763 380,49 лева/ и съответните лихви за забава в размер на 174 629,95 евро /341 546,50 лева/, посочени в ревизионен акт № Р-22220418003468-091-001 от 21.05.2019 г., издаден от органи по приходите при Териториална дирекция на Национална агенция за приходите – С., потвърден с решение № 1334 от 02.08.2019 г. на директора на дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ - С. при Централно управление на Национална агенция за приходите, и разноски в съдебните производства по обжалването на ревизионния акт /по адм. дело № 10113/2019 г. и адм. дело № 4683/2022 г., и двете – по описа на Административен съд София-град, по адм. дело № 449/2021 г. и № 6428/2024 г., и двете – по описа на Върховен административен съд на Република Б./ в общ размер на 29 707,87 евро /58 103,54 лева/, ведно със законната лихва от датата на издаване на ревизионния акт – 21.05.2019 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Сдружение „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА МЛЕКОПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ“, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление - [населено място], р-н „О.“, бул. „В. Л. № 106“, представлявано от В. Д. М., да заплати на Върховен административен съд на Република Б. сумата в размер на 66.47 евро, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, подадена в 14-дневен срок от съобщаването му на страните до Върховен административен съд на Република Б. чрез Административен съд София-град.

ПРЕПИС от решението да се изпрати на страните на основание чл. 138, ал. 3 АПК.

СЪДИЯ: